

[Hans Hansen (Rørby).]

vi Merkantilismen i 1788 og følgende Aar, og vi gjorde det først af alle Lande i Verden paa vor egen Maade. Vi gjorde det igen i 1849, da Frederik den Syvende underskrev den frie Forfatning. Nede paa Slotspladsen stod den københavnske Befolkning og sang Fædrelandssange, medens Frederik den Syvende underskrev Grundloven. Vi viste Veje, fredelige Veje, der var bedre og mere holdbare end de, der fandtes dèr, hvor der var Revolution. Paa det økonomiske Omraade gjorde vi vor Indsats i 80-erne gennem Andelsbevægelsen. Vi gjorde det først og bedst af alle Lande i Verden.

Jeg haaber og tror, at vort Land kan blive et stort Land — Landets Størrelse er nemlig ikke afhængig af, hvor mange Mennesker, der bor i det, men af Kvaliteten af Folkets Karakter —, og at vi endnu en Gang kan vise Verden Vej ud af Uføret. Jeg tror, vi kan gøre det, hvis vi følger Frihedens Veje, som vi forhen har gjort det.

Aksel Larsen: Den Maade, Rigsdagssamlingen er forløbet paa, og den Maade, de sidste Uger og Dage er forløbet paa, bekræfter, hvad jeg sagde forleden under en Debat om den ganske aabenbare Planløshed og Raadvildhed, hvormed det danske Samfund styres, en Planløshed, som, hvad der end siges fra anden Side, karakteriserer hele Regeringens Politik indtil som uadtal. Vi havde praktisk intet at bestille indtil December Maaned. Saa fik vi Lov til at forlænge Landbrugsordninger og Valutaordning, og derefter gik Tiden til Slutningen af Januar, hvor man bebudede, at nu vilde det komme. Det, der i særlig Grad blev bebudet at ville komme, var Renteskatt og Gældssanering, og det kom ikke. Derimod kom der en Del andet saadan hen gennem Februar og Marts, og den allersidste Tid har jo været rig paa baade Forelæggelser og hastig Gennemførelse af forskellige Love. Men det kan ikke nytte at sige andet, end at hele den Maade, Rigsdagsarbejdet er blevet ledet paa, bekræfter det Indtryk af Planløshed, som har fæstnet sig.

Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch, som er Hovedordfører for Regeringen, fremsatte, saa vidt jeg forstod ham, en alvorlig Beklagelse af Niveauet for den politiske Debat i Tinget og i Danmark. Det ærede Medlem mente, at uden Hensyn til, hvad der skete, og hvor alvorlig Situationen var, og hvordan Forholdene forandrede sig, saa blev Debatten ved at være nogenlunde

paa samme smaatskaarne Niveau. Da det ærede Medlem sagde dette, tænkte jeg, at nu fik vi vel en Ordførertale, der var noget ud over det sædvanlige; men jeg maa bekende efter at have hørt den til Ende, at jeg har ikke kunnet faa noget Indtryk af det usædvanlige. Det ærede Medlem paastod, at Valgløfterne var blevet holdt, og anførte som Bevis nogle Manifeste fra 1929 og 1935. Hertil kunde man sige, at det var lidt paa-faldende, at det ærede Medlem omhyggeligt tav stille om Valgløfterne og Manifestet fra 1932. Det har naturligvis sine gode Grunde. Han talte heller ikke om de Løfter, som gennem mange Aar er givet, og hvormed man har faaet Befolkningen til at løbe Storm mod det reaktionære Landstingsflertal.

Jeg skal imidlertid ikke hænge mig i dette, men vil sige, at det er ikke tilstrækkeligt at komme med mere eller mindre mekaniske og ordrette Henvisninger til, hvad der har staaet i Valgmanifeste, og til, hvilke Love der er gennemført. Man maa her tage Hensyn til, at ikke Titelen paa en Lov er den afgørende, men Lovens Indhold og reelle Virkning, og dernæst til, at Forholdene udvikler sig og forandrer sig, saaledes at det ikke er enhver ordret Opfyldelse af et konkret Valgløfte, der giver netop den Virkning, som Vælgerne havde Grund til at vente sig, da Valgløftet blev fremsat. Det er under alle Omstændigheder en Kendsgerning, at Befolkningens store Flertal er alt andet end tilfreds med Tingenes Udvikling.

Man kan saa sige, at dette skyldes de Vanskeligheder, som denne Udvikling har ført med sig, og lad os endelig ikke se bort herfra, men vi skal vist ogsaa tage noget andet i Betragtning. Jeg tror, at Regeringen for sit Vedkommende i for ringe Grad har regnet med den Forskydning baade af de politiske Magtforhold og den politiske Mentalitet, vi er ude for.

I tidligere Tider da var det saa kolossalt let at være Socialdemokrati. Man drev sin Agitation; man gjorde det, der nu anvendt paa os kaldes Overbudspolitik, naar man var i Opposition, og kaprede derved Tilhængere og Vælgere og gik ustandseligt frem. Var man Regering, saa var man i den heldige Situation, at Oppositionen paa Rigsdagen bestod af Venstre og Konservative, som i Partitroskab og Overensstemmelse med deres Programmer drev, hvad man kan kalde Underbudspolitik, idet de bestandig søgte at sætte sig imod en Socialreformlovgivning. Det kunde ikke stille en socialdemokratisk Regering saa forfærdeligt vanskeligt, naar den derefter efter